

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Усе можна виправити, поки б'ється твоє серце. Усе можна змінити, якщо ти справді цього бажаєш. Люди роблять помилки, та не кожен має такі сили й сміливість, щоб їх виправляти. Шанс сказати «пробач» не можна відбирати, і зникати так, що і зачіпки не знайдеш. Це жорстоко. Порожнеча і тиша вбивають. Почуття вини штовхає тебе в бій. Інколи ти воюєш із собою, а інколи — на справжній війні.

*

У цілковитій темряві я тримаю руки внизу живота. Знаю, що в мене під долонями тепер нове життя. Ця маленька kwasолинка, яку я побачила на екрані в кабінеті гінеколога, скоро стане людиною. Важко навіть описати, який буревій емоцій приховано в моїх грудях. Інколи неможливо дихати. Я цього не чекала. Тільки не зараз, не в цей момент, коли весь світ навколо розлітається на частини.

Мене нудить чи то від життя загалом, чи то від вагітності. Не знаю. Я — дитина, у якої скоро з'явиться дитина. Абсурд, але досить реальний. Завагітніти від людини, яку любиш і ненавидиш одночасно, — найгірша у світі тортура. Платон подарував мені крила, а потім відрізав їх. Цей біль не вщухає. Краще вже не літати, якщо потім мусиш розбитися. Здається, що лікарі мали б поставити мені діагноз «незгортання болю». Важко пояснити

- © Бурлака О., 2023
© Depositphotos.com / ArturVerkhovetskiy, обкладинка, 2024
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2024
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2024

словами, хоча їх у моїй голові мільйони. Як він міг так вчинити? Як я могла не розгледіти в ньому підлу душу й акторський талант. Коли любиш, бачиш лише хороше, а на усе інше просто закриваєш очі. Усім хочеться жити в рожевих окулярах, але коли вони розбиваються, лишається лише біль. Реальність засліплює гірше за сонце.

Пам'ятаю, як лікар сказав мені: «Вітаю, ви вагітна». Перше, що я побачила, — щаслива усмішка мами. Вона, мов дитя, плеснула в долоні, а потім, так соромлячись, витерла одинокую, але велику сльозу зі щоки. А я нічого не відчувала. Нічогісінько. Ні радості, ні розчарування. Шок. Порожнеча. Страх.

«Але ж жінки мають радіти?» — пролунало в голові, і я, звісно, усміхнулася і лікарю, і мамі. Тільки то було не зовсім щиро. Місце радості посів жах. І від цього усвідомлення в грудях бився тривожний сором. Ще одне підтвердження, що я якась не така. Зламана. Чи народилася з дефектом? А може, Платон вирізав моє серце і я більше не зможу відчувати нічого теплого всередині себе?

Я опинилася в новій, незнайомій, дивній реальності. «Вагітність — це щастя, народжувати — місія кожної жінки», — повторювала мама. А я хотіла сховатися від тих слів, бо вони не відгукалися мені. Було соромно. Немає нічого гіршого, ніж удавати радість, якої немає. Шукати десь всередині себе материнський інстинкт і не знаходити.

Я втішала себе думками, що народиться хлопчик, я назву його Левом, ми станемо найкращими друзями, рідними душами, і все налагодиться. Але з часом навіть ці думки перестали гріти. Єдиним моїм щирим бажанням було спати. Ніколи не думала, що можна втомлюватися від власних думок. Я дивилася сні по 15 годин на добу.

Я не мала мотивації прокидатися, вставати з ліжка, щось робити. Енергії в тілі зовсім не було. Я не відчувала ні спраги, ні голоду, лише холод і страх перед майбутнім.

Усе, що мало значення для мене, зникло. Усі досягнення, сподівання, мрії, амбіції кудись поділися. Реальність перетворилася на тортури. Десь під шкірою оселився страх, переплетений із розчаруванням. Я відчувала себе чужинкою там, де раніше була своєю.

У мене нічого немає. Ні житла, ні грошей, ні знань... Навіть мрій не лишилося. З університету, мабуть, уже відрахували, бо я не з'явилася на екзамені, навіть не повідомивши про причини. Тут, у селі, у нас не було інтернету. Свою картку я викинула, а телефон сам по собі був безтолковою цяцькою. Ректору, декану, одногрупникам плювати на мої життєві обставини. У місті, як і в селі, люди зазвичай зосереджені лише на собі. Чужі трагедії, може, і цікаві, але не на стільки, щоб приділяти цьому занадто багато уваги, тим паче підтримки. Нікому там, у місті, не потрібна розчавлена, депресивна, ще й вагітна студентка. Якщо я сама собі байдужа, хто ще таке витримає?

Я тонула у спогадах, пригадувала Лева, загорталася в його халат, що давно втратив усе важливе, за що я трималася, — його присутність, запах і тепло. Було холодно не лише в тілі, але й на душі.

Муркотун жалів мене, як міг, але з часом і він втомився від мого безпробудного смутку. Витратив усі сили на мій порятунок, виснажився і врешті-решт... Помер. Це сталося неочікувано. Вранці просто знайшла його на веранді. Він скрутився в маленький клубочок. Спочатку подумала, що він спить, торкнулася і відчула холод. Кіт не дихав. Мирно, уві сні, вирішив приєднатися до

свого господаря. Напевно, йому було не добре в селі, тим паче в моїй компанії. І я його розуміла. Можливо, цей кіт сумував за Левом сильніше, ніж я, а може, просто втомився від життя. Я не знала, скільки йому було років, не знала, скільки взагалі мають жити коти, тим паче однооки. У селі, коли я була мала, котів не впускали в дім. Вони ніби жили в паралельному всесвіті й приходили у двір, лише щоб поїсти й поніжитись на сонці. Муркотун був іншим котом: з глибокою душею, емпатичний і ніжний. Домашній, хоч і народився на вулиці. Ми з Левом любили його не за зовнішність, а за ніжність, слухняність і теплоту, що випромінювались із нього щоденно. Це ж треба було везти його в таку далечинь, щоб врешті-решт втратити? Та я рада, що він не залишився з Платоном. Цей егоїст не заслужив такого скарбу. Тим паче він нікого не любив: ні котів, ні людей. Лише себе. Отака ось Платонова любов. Егоїстична, руйнівна, підступна і зрадлива. Ніколи не зможу пробачити.

Я поховала Муркотуна в саду, під яблунею. Наплакалась гарненько. Цей кіт був тією маленькою ниточкою, яка пов'язувала мене з Левом і нагадувала про часи, коли ми були разом. Майбутнє лякало мене, а минуле зігривало. Тому майже постійно я крутила в голові фільми про щасливі миті, які проживала з Левом. Хороші моменти — мов світло в кінці тунелю. Знеболювальна пігулка для душі. Але як не крути, усе це ілюзії, які ні повернути, ні повторити не можливо.

*

Я сиділа біля старої веранди й мила посуд у великому алюмінієвому тазі. Мама заборонила використовувати хімічні засоби, бо вони «псуують землю». От я і «гралася»

щодня із содою і дігтярним милом, мов єнотиха. Поміи виливалися в город. Так робила бабуся, мама, і тепер я. Традиції важливіші за прогрес. Хто я така, щоб іти проти системи? Не було ні сил, ні енергії, щоб пручатися. Я ж живу з мамою, тому маю грати за її правилами, хоч як вони не дратують. Із часом ця байдужість до всього пустила метастази. Палітра моїх емоцій тьмяніла, перетворюючись на якісь примітивні механізовані дії. Я була ніби й жива, але всередині все вмирало.

Інколи нудило від самої себе. Я навіть забула, коли востаннє дивилася в дзеркало чи думала про те, який вигляд маю. Натягла на себе стару як світ сукню, чи то мамину, чи взагалі бабусину, закрутила косинку. Заховалася, занурилася в себе, щоб бути непомітною, бридкою, колочою. Просто хотілось, щоб ніхто не чіпав. Якби хтось із міста побачив мене в такому вбранні, то ніколи б не впізнав. Я сама себе не впізнавала. Усе, що раніше турбувало моє юне серце, втратило сенс. Єдине, що змушувало мене їсти, — усвідомлення, що я тепер відповідаю не лише за себе, а й за мале зернятко надії. Совість я не втратила, обов'язки майбутньої мами старалась виконувати, хоч деколи було й важко.

Платон засів у моїй голові, і як я не рубала ці паростки, вони знов і знов проростали. Знаєте, як на деревах з'являються ті огидні паразитарні кущі омели? Вони висмоктують усі соки з кори раніше здорового дерева. Якби моя воля, я б забула Платона, викреслила, стерла з пам'яті. Але не виходило. Він знову і знову проростав спогадами в мені. Платон снівся й приходив на думку різними візуалізаціями. Мені пригадувалися наші пристрасні дні й ночі. Часом я навіть збуджувалася від тих спогадів і картала себе за ці принизливі фантазії. Це ж

треба так себе не поважати, щоб жадати чоловіка, який підло, жорстоко грав почуттями? Використав, мов розмінну монету, у своїх підступних наполеонівських іграх. Тіло зраджувало мене. Прокидаючись вранці, я не могла збагнути, як можна хотіти такого покидька, як він? Та я хотіла... Ба більше, я сумувала і деколи шукала виправдання його вчинкам. Намагалася зрозуміти. І ці гойдалки в моїй голові ніколи не зупинялися. Вони виснажували мене, витягували усі соки життя. Я божеволіла. Плакала, червоніла, гризла нігті, билася головою в стіну, щоб зупинити потік нищівних фантазій і епізодів з минулого. Це було жахливо. Єдине, що рятувало, — рутинна робота і вагітність. Думаю, якби не дитина в лоні, я б точно спробувала заснути назавжди. У цьому важко зізнаватись, але я думала про смерть. У ній мені виднілися спокій і свобода.

Боротьба із брудним посудом не закінчувалася. Сода дуже погано поралася із жиром, який в'ївся навіть у шкіру. Усередині я відчувала непоборний відчай, злість. І справа, звісно, була не в посуді чи помиях. У селі я більше не почувалася як вдома, а місто настільки образило мене, що повернутися туди я не могла. Та й не було куди.

Я втратила себе стару. Колишньої Ані вже не було, а нову я ще не знайшла. Чи краще сказати, загубила. Хто я і куди рухаюсь? Чи хочу жити в селі, тут, з мамою? Якої долі бажаю власній дитині? Що робити з відчаєм і тугою, які пульсують у скронях? Я ніби опинилася в пастці й не бачила виходу. Не хотіла бути там, де я була, але не знала, як щось змінити. Моя радість десь загубилася. Може, її зовсім немає і люди вигадали цю ілюзію, щоб лиш знущатися одне над одним? Це

якось божевільна форма мазохізму. Інколи наставляли такі моменти, що я, здавалося, уже не вірила ні в любов, ні в чесність, ні в щастя.

Одного дня на веранді нашої хати я побачила пляшку з горілкою на підлозі. Мама лишила її для діда Вови, який приходив інколи допомогти по господарству чи просто побазікати й попліткувати. Я залякла. Потім підняла пляшку. За секунд десять налила в чарку. Коли гірка суміш опинилася в роті, я відчула її на язичці, щочках, у носі. Потекли сльози. Я вибігла і виплюнула ту гидоту в кущі. Не змогла проковтнути. Хіба дитина винна в моїх стражданнях? У той момент відчаю я раптом зрозуміла свого батька алкоголіка. Повністю відчула всі мотиви його пиття. І мені стало його так шкода, аж до самісінького дна душі. Розуміння дарує прощення. Коли ми опиняємося на місці того, кого засуджували, не розуміли, на кого ображалися, усе стає на свої місця.

Я раптом усвідомила, наскільки ми схожі, що я — це він, частина його. Став зрозумілим татів біль, його відчай, безмовний крик про допомогу. Певне, у нього теж були свої внутрішні трагедії, які я ніколи не могла зрозуміти чи навіть побачити. Це так дивно, здається, я зовсім не знала свого батька. Що відбувалось у його голові, чи був він колись щасливим, чи мав мрії?

Того дня, тримаючи присмак горілки в роті, я зібралася із силами й пішла до його могили. На щастя, там нікого не було і я змогла наплакатись та наговоритись із ним. Тато не відповідав, лиш дивився на мене своїми добрими очима з посмертного портрета. Але ця розмова із ним була такою щирою і душевною. Шкода, що ми ніколи не відкривалися одне одному, коли його серце ще билосся в грудях.